

Výukový kurz

## Fenomén Lichtenštejn / The Liechtenstein Phenomenon

Přednáška pro studenty magisterského studia

**Garant:** Prof. Tomáš Knoz

**Organizace:** Česko-lichtenštejnská komise historiků – česká část; Historický ústav FF MU

**Termín:** Podzimní semestr 2015

**Místo:** Filozofická fakulta FF MU Brno

### Anotace:

Předmět „Fenomén Lichtenštejn“ se zabývá problematikou dějin působení knížecího domu Lichtenštejnů na území střední Evropy v dlouhém trvání a vzájemnými vztahy Československa a Knížecího domu Lichtenštejnů, resp. státu Knížectví Lichtenštejnsko v posledních dvou staletích. Lichtenštejnové od středověku patřili mezi významné panské rody působící v rakouských a v českých zemích, v období raného novověku navíc zažili velký vzestup, který provázela konverze ke katolicismu, povýšení do stavu nové knížecí vrstvy, získání významných úřadů na zemské i dvorské úrovni i zásadní podíl na zásadních událostech českých dějin, jakými ve sledovaném období byl „habsburský bratrský spor“, stavovské povstání i následující represe jeho účastníků a pobělohorské proměny společnosti. Příslušníci raně novověkých i novověkých generací Lichtenštejnského knížecího domu nejenže získali významné společenské a majetkové postavení, ale zároveň se staly nejdůležitějšími budovateli knížecího dvora a mecenáši umění a kultury. Fenomén Lichtenštejn navíc přesáhl i do moderní éry. Modernizační společenské procesy, stereotypy svázané s představou o historické roli rodu a skutečné či údajné aktivity Lichtenštejnů v krizových obdobích 19. a 20. století i rozvíjení vlastní státnosti mezi Moravou a horním Porýním způsobily, že se objektem první pozemkové reformy i konfiskací prováděných na základě prezidentských dekretů po druhé světové válce. Lze konstatovat, že Lichtenštejnové se tak staly ojedinělým fenoménem v českých a středoevropských dějinách.

Osnova předmětu „Fenomén Lichtenštejn“ vychází ze závěrů Česko-lichtenštejnské komise historiků, působící v letech 2010-2014. Na předmětu se vedle garanta Tomáše Knoze budou podílet i další členové a spolupracovníci komise (prof. Županič, dr. Fučíková, dr. Horák, prof. Horčíčka, dr. Konečný). Výuka bude přirozeně rozdělena do dvou částí. První část se bude zabývat lichtenštejnským fenoménem v dlouhém trvání, bude sledovat místa lichtenštejnské paměti, vytváření historických stereotypů a mýtů, roli kultury a umění při konstrukci lichtenštejnské reprezentace a konstrukci historického obrazu. Druhá část se bude soustředit na charakteristiku role Knížectví Lichtenštejnsko v novověké a moderní Evropě, na otázky první pozemkové reformy, aktivit Lichtenštejnů v období druhé světové války a poválečných konfiskací rodového majetku.

Předmět je realizován ve spolupráci s Česko-lichtenštejnskou komisí historiků (česká část) působící pro Ministerstvu zahraničních věcí ČR.

### Sled přednášek

Přednáška	Přednášející
-----------	--------------

1.	Úvod: Fenomén Lichtenštejn	Prof. Tomáš Knoz
2.	Rozmach rodu Lichtenštejnů	Prof. Tomáš Knoz
3.	Místa Lichtenštejnské paměti	Prof. Tomáš Knoz
4.	Lichtenštejnská zámecká sídla	Prof. Tomáš Knoz
5.	Rudolfinské umění na dvoře Karla I. z Lichtenštejna	Dr. Eliška Fučíková
6.	Lichtenštejnové jako sběratelé a mecenáši umění	Dr. Johann Kräftner
7.	Lichtenštejnská komponovaná krajina	Dr. Michal Konečný
8.	Lichtenštejnové a Rakousko	Prof. Jan Županič
9.	Lichtenštejnsko v dlouhém 19. století	Prof. Jan Županič
10.	Lichtenštejnsko jako fenomén moderních evropských dějin	Prof. Václav Horčíčka
11.	První pozemková reforma a Lichtenštejnové	Dr. Ondřej Horák
12.	Lichtenštejnsko a Československo v období II. světové války	Prof. Václav Horčíčka
13.	Prezidentské dekrety a Lichtenštejnové	Dr. Ondřej Horák
14.	Lichtenštejnové a fenomén vyhnání	Dr. Tomáš Dvořák